

ELS LLIBRES I LES COSES

IGNASI ARAGAY

Vida i meravelles del senyor Patxot

De gran es declarava “fatigat de ser una persona gran”. No per la seva prosecta edat, sinó perquè ja de ben jove va assumir responsabilitats d'adult. Amb 16 anys Rafael Patxot (1872-1964) va ser enviat a Reims, a la Xampanya, per representar l'empresa familiar de taps de suro de Sant Feliu de Guíxols, la seva vila natal. Després va completar la formació a París, Londres i Cambridge. Amb 21 anys, a la mort del pare (el decés de la mare s'havia produït uns anys abans, quan ell en tenia 17 i era a Anglaterra) va haver d'assumir la direcció d'una empresa que tenia 130 treballadors i fer de cap de família. Era el gran de sis. Un any després, el 1894, es va casar amb Lluïsa Rabell. Les tres filles que van tenir van morir abans que ells: la Montserrat als 24 anys de grip, la Maria als 28 de miocarditis aguda i la Concepció als 57 de càncer, quan el matrimoni ja era nonagenari.

La filla d'aquesta darrera, Núria Delétra-Carreras i Patxot, per tant néta de Rafael Patxot, és l'autora del llibre *Rafael Patxot i Jubert, una vida de tramuntana*, publicat ara per l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) a partir d'una obra prèvia editada el 2008 en francès, a Suïssa, país on Patxot de jove havia fet algunes cures –el 10 de setembre del 1898 assassinaven, sota el balcó del seu hotel, l'emperadriu Sissi– i on després s'exiliaria i moriria. No va voler tornar mai a l'Espanya de Franco. A través dels seus contactes interna-

FAMÍLIA PATXOT

DES DE MOLT JOVE ES DECLARAVA “FATIGAT DE SER UNA PERSONA GRAN”

cionals, el 1952 va intentar, sense èxit, que Espanya no fos admesa a la Unesco.

Meteoròleg vocacional –estret col·laborador i amic de Carles Fontserè–, dotat d'una curiositat universal, la vida el va portar per camins ben diversos. Insatisfet amb la tasca empresarial i sotragat per les revoltes obreres de principis de segle, el 1901 va tancar el negoci, va repartir els diners entre els germans i va marxar a viure a Barcelona. També va desmuntar l'especta-

cular observatori astronòmic que s'havia construït a Sant Feliu.

Sense problemes econòmics, a la capital, a part de continuar amb la tasca meteorològica, es va vincular als cercles culturals modernistes de *L'Aveng*, per a l'editorial de la qual va traduir diversos llibres. I va iniciar una tasca de mecenatge cultural a través de premis i especialment, a partir dels anys 20, ja vinculat al Noucentisme, de dos grans projectes patrimonials fets sobre el terreny amb centenars de col·laboradors, el Cançoner Popular de Catalunya (40.000 documents) i un exhaustiu estudi sobre la masia (131 àlbums i més de 7.000 fotografies). Tots dos treballs van quedar interromputs per la Guerra Civil. A més, admirador del desaparegut Prat de la Riba, durant la dictadura de Primo de Rivera el seu suport havia estat decisiu per mantenir viu l'IEC.

El juliol del 1936, l'esclat del conflicte el va enxampar a la Mariona, la masia ideal que s'havia fet construir a Mosqueroles, al Montseny, i que, donada pels seus descendents, avui és la seu central del Parc Natural. Perseguit pels revolucionaris, gràcies al conseller de Cultura Ventura Gassol va poder marxar en un vaixell francès. Tenia 64 anys. Des de l'exili suís, on va coincidir els primers anys amb el cardenal Vidal i Barraquer, amb qui va travar amistat –també era amic del canonge Carles Cardó–, va dedicar-se a defensar la causa de la cultura i la llibertat de Catalunya. ♦

ELS MÉS VENUTS

CATALÀ

FICCIO

[1] La filla del capità Groc
VÍCTOR M. AMELA
Planeta
400 pàgines i 21,50 € **1/8**

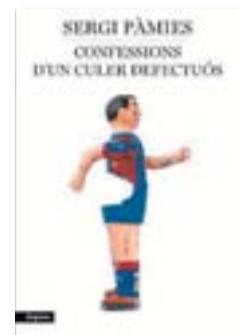
[2] Tot això ho faig...
EMPAR MOLINER
Proa
208 pàgines i 19 € **2/10**

[3] La noia del tren
PAULA HAWKINS
La Campana
464 pàgines i 19,50 € **-/47**

[4] L'assassí que va...
JONAS JONASSON
Catedral
384 pàgines i 18,95 € **7/12**

[5] La vida sense la Sara...
PEP PUIG
Proa
256 pàgines i 20 € **5/11**

NO-FICCIO

[1] Confessions d'un...
SERGI PÀMIES
Empúries
168 pàgines i 15,50 € **1/3**

[2] Educar millor
CARLES CAPDEVILA
Arcàdia
192 pàgines i 12 € **2/20**

[3] La màgia de l'ordre
MARIE KONDO
Ara Llibres
208 pàgines i 14,90 € **1/23**

[4] Generació Tomàtic
ANDRÉS PALOMINO
Fanbooks
224 pàgines i 16,95 € **4/4**

[5] Sucus verds
CARLA ZAPLANA
Cossetània
126 pàgines i 12,90 € **5/65**

CASTELLÀ

FICCIO

[1] La chica del tren
PAULA HAWKINS
Planeta
400 pàgines i 19,50 € **4/47**

[2] Historia de un canalla
JULIA NAVARRO
Plaza & Janés
880 pàgines i 22,90 € **1/12**

[3] 13 rue del Percebe
FRANCISCO IBÁÑEZ
Ediciones B
352 pàgines i 30 € **5/8**

[4] El secreto de la...
EDUARDO MENDOZA
Seix Barral
320 pàgines i 18,50 € **-/26**

[5] Los besos en el pan
ALMUDENA GRANDES
Tusquets
320 pàgines i 19 € **7/25**

NO-FICCIO

[1] X
RISTO MEJIDE
Espasa
400 pàgines i 19,90 € **2/3**

[2] Auronplay. El libro
AURON PLAY
Acantilado
192 pàgines i 12,90 € **1/3**

[3] La magia del orden
MARIE KONDO
Aguilar
304 pàgines i 14,90 € **3/33**

[4] Ser feliz en Alaska
RAFAEL SANTANDREU
Grijalbo
352 pàgines i 16,90 € **6/8**

[5] El libro de las...
ELSA PUNSET
Destino
352 pàgines i 18,90 € **5/7**

Rànquing setmanal del Baròmetre de la Comunicació i la Cultura
Posició setmana anterior / Setmanes en el mercat

UN TAST DE CATALÀ

ALBERT PLA NUALART

El filòleg a qui no li agraden les faves i agrada l'arròs

La posició normativa sobre algun dels pronoms febles dins l'oració de relatiu que vam veure en l'últim *tast* és vacil·lant i confusa. Mentre que el DIEC2 ens defineix *arrossaire* com a “persona a qui agrada molt l'arròs”, la fitxa 7383/2 de l'Optimot afirma que el pronom *li* és necessari a la frase “L'Aurora, a qui no li agraden gens les faves, ha hagut de menjar-ne”.

No cal dir que, en tots dos casos, podem optar pel relatiu popular i parlar d'algú “que li agrada l'arròs” –i així apareix en la fitxa autògrafa de Fabra i al DCVB– o “que li agraden les faves”. Per contra, veig forçades tant l'esmentada definició del DIEC2 com la del GDLC (“persona a la qual agrada molt l'arròs”).

És la petja que ha deixat –i que convé esborrar– una injustificada i

superada fòbia normativa al pleonasme. Ara sabem que l'objecte indirecte (OI) dels verbs tipus *enviar*, *regalar* o *donar* és substancialment diferent de l'OI dels verbs psicològics tipus *agradar*, *interessar* o *dolendre* i dels pseudoimpersonals tipus *ocórrer*, *caldre* o *fer falta*.

Ho explica Júlia Todolí a la GCC. El primer OI té la funció semàntica de meta: (1) “Demà (li) enviaré una postal al Joan” (*al Joan* és meta). L'altre, la d'experimentador: (2) “Ell no li agrada a la Maria” (*a la Maria* és

DESCRIURE MILLOR LA LLENGUA PERMET REVISAR LA NORMA PER ACOSTAR-LA A LA INTUÏCIO GENUÏNA

experimentadora). I, mentre que a (1) el *li* és com a molt opcional i la norma el desaconsella, a (2) es considera gairebé obligatori. És a dir, la frase (3) “Ell no agrada a la Maria”, que l'antiga norma preferia, ara es rebutja. I el mateix es pot dir de la frase (4) “Aquest any el cotxe no (li) fa falta al Joan” sense el *li*.

I, pel mateix motiu, (5) “El noi a qui (li) he donat el teu llibre” pot prescindir del *li* (i la norma prescriu prescindir-ne) i, en canvi, (6) “El noi a qui li agrada el teu llibre” no.

Som davant un d'aquells casos en què una millor descripció de la llengua abona el que la intuïció genuïna ja ens deia, i empeny a modificar la norma perquè dir-ho, i escriure-ho, no només deixi de ser incorrecte sinó que passi a ser preferible a la correcció que es feia abans. ♦